

Isten vezetése – Hogyan ismerjük fel Isten akaratát életünk konkrét helyzeteiben?

J. I. Packer és Carolyn Nystrom *God's Will* (Isten akarat, Baker, 2008, korábbi címe: *Guard Us, Guide Us* [Őrizz minket, vezess minket]) c. könyvének fejezetenkénti összegzése

0. **Sokan alig keresik Isten vezetését, mások viszont túlzottan félnek és aggódnak az elvétele miatt.** E gyakran bénító félelem egyik oka a 19. században elterjedt törvényeskedő pietizmus, melynek hatására az Istennel való személyes kapcsolatot gyakran bizonyos külső szokások (pl. napi legalább félórás csendesség) függvényének tekintették, súlyos és helyrehozhatatlan problémának látva az isteni vezetés akár egyszeri elvételét. Emiatt sokan nemigen mernek lépni addig, amíg valamilyen különleges megerősítést nem kapnak Istentől. Egyesek minden ruhadarab felöltésekor sajátos vezetést várnak tőle, igencsak megnehezítve életüket és a környezetüket. Fontos keresnünk az Ő akaratát és adott esetben imádkozva várnunk Rá, de általában ezalatt is sok mindent tehetünk (kell tennünk) a téptelenség helyett.

1. A juhok és a pásztorok különösen sokatmondó a 23. zsoltár: „Az ÚR az én pásztorom, nem szűkölködöm. Fűves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, **igaz ösvényen vezet az ő nevéért.** Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vesszöd és botod megvigasztal engem...” (Zsolt 23,1-4). Keresztényként Krisztus a jó pásztorunk, aki vezet, gondozza és védelmezi juhait, s az eltévedteket is megkeresi és visszahozza (Jn 10). Állandóan Benne kell bízunk, aggódás helyett Őrá figyelve, hozzá hasonlóvá válva gondolkodásunkban és tetteinkben. Ez a lényeg, nem pedig az, hogy egy-egy ritka pillanatban a legelőnyösebb döntés érdekében valami titkos tudást szerezzünk tőle.

2. **De hogyan keressük Isten vezetését?** Mindenekelőtt „*igaz ösvényen*” járva. Ő tudunkra adhatja akaratát a vezetőink vagy a körülmények révén, Szentlelke által megvilágosítva elménket, elősegítve Igéjének és mások tanácsainak megértését és mérlegelését, józan eszünk „megszentelt használatát” – és sok más rendkívüli módon is vezethet minket. A Bibliában látunk példákat ilyen különleges esetekre. Ezekről is szólunk majd, de főként az általános bibliai mintát próbáljuk bemutatni. Gedeon például a gyapjú kétszeri kirakásakor (Bír 6) már ismerte Isten akaratát, csak megerősítést kért rá. Elég keveset ismerhetett a Bibliából, és Isten kegyelmesen alkalmazkodott éretlen hitéhez. Azonban gyerekesség különleges isteni jeleket elvárva azt hinnünk, hogy Urunk akaratának megismeréséhez és követéséhez nem kell jobban megismernünk Őt magát, jellemünkben is fegyelmeztetnünk hozzá igazodva.

3. A testi egészségünkhöz hasonlóan az Istennel való kapcsolatunk is észrevétlenül megromolhat. Az **egészséges lelkiség** legfőbb akadálya a büszkeségünk. Ezért fontosak a hű barátok visszajelzései, a rendszeres „egészségügyi ellenőrzés”. Bár Isten néha a megérezéseink, belső ösztönzések révén is vezethet minket (különösen az Őt jól ismerőket), azokra hallgatva könnyen összekeverhetjük a vágyainkat az Ő vezetésével. Alapvetően egyre jobban meg kell tanulnunk az **Igéje alapján bölcsen élni**. Ehhez 4 elv: (1) A lélek egészsége a szív szentségének gyümölcse, amelynek forrása és mércéje a Lélek gyümölcse (Zsolt 86,11 [Kecskeméthy-ford.]; vö. Mk 7,1-13; Gal 5,16-25). (2) A szent élet a szív szokásainak gyümölcse. Amint az ismert mondás tartja: aki tettet vet, szokást arat; aki szokást vet, jellemet arat; aki jellemet vet, sorsot arat. (3) A szokások a szív vágyainak gyümölcsei. A szokásaink rabul ejthetnek, függővé tehetnek minket. Istent mind jobban megismerve egyre inkább Őrá vágyunk – ld. Zsolt 16,2,5; 42,2; 63,2,4; 73,25k; Ézs 26,9; JSir 3,24 és John Piper: *Szenvedélyem, Isten* (Koinónia, 2018). (4) A szent élet vezet a szív jó ítélőképességéhez (Róm 12,1k).

4. **Hogyan vezet minket Isten Igéje?** A felnőtt emberi élet fölfedezést, irányjelölést, döntéshozatalt jelent. Isten kijelentett akaratának követése érdekében igazodnunk kell Isten **parancsaihoz** (pl. Mt 5–7; **28,18-20 [vö. 1Kor 7,19]**; Jn 13; 15; Ef 4–6), **könyvéhez, törvényéhez és gondolkodásához**. A Bibliát nem horoszkópként vagy varázsgömbként kell használnunk (sokan pl. találmányra felütik, és a talált verseket összefüggésükből kiragadván próbálják a helyzetükre alkalmazni).

Az Ige beszél az élet minden problémájáról, amely az Istennel való kapcsolatunkat érinti. „*Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világgossága*” (Zsolt 119,105). Isten **törvénye** a Biblia egészének alkalmazását jelenti. Inkább a mindennapi életre vonatkozó családi útmutatás, mint jogszabálygyűjtemény (2Móz 4,22; 20,2-17 [tízparancsolat]; Zsolt 19; 119; Péld 1–7). A törvény lényege a szeretetparancs (Mt 22,36–40; Róm 13,10). A törvényeskedés az Isten előtti érdemszerzésre irányuló engedelmességet jelenti. Isten törvényének megtartása a szabadság útja (Jak 1,25; 2,12; Jn 8,31k; Róm 6; vö. 1Kor 9,21). Megszabadultunk a bűn hatalmától, s mennyei Atyánk a családjába fogadott minket, ahol élvezhetjük az Ő szeretetét, örömet, békességét. Ahogy Isten és Jézus Krisztus változatlan, úgy az igaz vallás erkölcsi és lelki alapjai (a helyes hit és gyakorlat) sem változnak. A törvény igazi megtartása a szívben, az Istent dicsőítő, Őt és felebarátunkat szerető indítékokkal kezdődik. Ez határozza meg az életünk paramétereit; ez az isteni vezetés alapvető formája. Isten **gondolkodásának** növekvő elsajátítása azért fontos, mert az élet tele van zavaros helyzetekkel, melyekben nincs ideális megoldás, hanem minden döntés nem kívánt veszélyekkel és következményekkel jár, s a legkisebb rosszat kell választanunk. Ehhez látnunk kell az Ő- és az Újszövetség kapcsolatát (ld. *Holtig hű házasság c. tanulmányom E.2. pontját: hivo.hu/HRHH.pdf*), az erkölcsi törvény valódi lelkületét és belső egységét (pl. mit tenne Jézus az adott helyzetben?), valamint azt, hogy kik vagyunk Krisztusban egyénileg és közösségként – mert a keresztyén élet a Biblia szerint közösségi ügy: a magányos keresztyén fából vaskarika! A Szentírás helyes alkalmazásához a kultúrára is alkalmaznunk kell azt, anélkül hogy alkalmazkodnánk a kultúrához (ld. *Jézus visszacsempészése az egyházba, hivo.hu/vissza.htm*). A forma változhat, de a lényeg nem (pl. szent csók helyett szívélyes kézfogás). Nehéz döntésekre példa Pál (ApCsel 20,22-24) és Jézus esete (Lk 22,40-45).

5. Nem elég jól döntenünk; a **legjobb megoldást** keressük. Ehhez a **bölcsesség útján** kell járnunk. A bölcsesség központi jelentőségű a Szentírásban. „*Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak. Éppen azért: ne legyetek meggondolatlanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarat*” (Ef 5,15-17; vö. Kol 4,5k). Erről szól az ószövetségi **bölcsességi irodalom**. Oswald Chambers szerint a Zsoltárok tanítanak minket imádkozni, a Példabeszédek cselekedni, Jób szenvedni, az Énekek éneke szeretni, a Prédikátor pedig az életet élvezni (Préd 8,15; vö. Énekek; 1Tim 4,3-5 és John Piper: *Szenvedélyem, Isten*). Az Újszövetségben hasonló jellegű Jakab levele, mely a fentiek mellett Krisztusra mint a bölcsesség tanítójára és gyakorlójára épít, bemutatva, hogy a bölcs keresztyén élet krisztusi életet jelent (vö. 1Kor 1,30). **Miről szól a bölcsesség?** Az élet megértéséről (Péld 1–4), Isten imádatáról (Péld 1,7; 3,5-8; 9,10; Zsolt 111,10; Jób 28,28; vö. Fil 2,12k), célok kitűzéséről (Préd 2,13k; Péld 20,18; 21,5), stratégiákról (a célok elérését szolgáló eszközökről, pl. a tanácsok szerepéről, Péld 12,15), kapcsolatokról (pl. szegényekkel, rokonainkkal, ellenségeinkkel, Péld 25,21k), önfegyelmről (Péld 16,32; 25,28), alázatról (Péld 15,31; 17,10; 25,12; Jak 3,13,17k; 4,1-10). Isten bölcsességét Krisztus testesíti meg (Kol 1,15-20; 2,2k). **A bölcsesség gyakorlásához** (1) bölcsességet kell kérnünk (Jak 1,2-8), (2) bölcsen kell felmérnünk a feladatainkat, prioritásainkat, indítékainkat, a helyzeteket és a döntéseink várható következményeit – ahogy Jézus is tette, pl. a Mk 10,1-16-ban, egyszerre töltve be a farizeusok, a tanítványok és a kisgyermek (és szülei) valós szükségleteit –, s (3) bölcsen és eltökélten kell cselekednünk (a döntés elmulasztása, a téptelenség is döntés/cselekvés), ld. a talentumokról és minákról szóló példázatokat (Mt 25,14kk; Lk 19,11kk).

6. Bölcs döntések végett érdemes felhasználnunk **mások segítségét, tanácsait** (Péld 11,14; 12,15; 13,10; 15,2,22; 19,20; 20,18). Bár Istennek egyénileg tartozunk felelősséggel és számadással, közösségileg kell megélnünk a hitünket, beleértve bizonyos döntések közösségi meghozását is (pl. ApCsel 13,2k) – félretéve a büszkeségünket mint ennek egyik legfőbb akadályát. Keleten és Dél-Amerikában jóval megszokottabb ez, mint az individualista Nyugaton. Az emberi tanács nem mindig jó/bölcs, ezért mások tanácsának kikérése után nekünk kell mérlegelnünk a kapott tanácsot és átgondoltan eldöntenünk, mit tegyünk (pl. 2Móz 18,13-23; 2Sám 16,20–17,23; 1Kir 12; ApCsel 21,4-14)

– főként Isten dicsőségét tartva szem előtt. A négy „sarkalatos erény” (okosság, igazságosság, lelki erősség, mértékletesség) közül az első „a gyakorlati józan ész” jelenti, mely a többi erény alapjának mondható (C.S. Lewis: *Keresztény vagyok!* [SZIT, 1993], 79–80. o.). Lewis megjegyzi, hogy nem az együgyűségben kell utánoznunk a gyermekeket, hanem a tisztaságban, szeretetben, taníthatóságban – Krisztus mondta: „*legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok*” (Mt 10,16), Pál pedig hozzátette: „*ne legyetek gyermekek a gondolkozásban, hanem a rosszban legyetek kiskoriak, a gondolkozásban ellenben érettek legyetek*” (1Kor 14,20). Az okosság feltételei: (1) az evangélium világos megértése, (2) a bibliai igazságok és értékek szerint működő tiszta lelkiismeret és (3) eltökélt realizmus (a döntést igénylő helyzet valós körülményeivel való őszinte szembenézés szándéka).

7. Sok mindent a **minták és példák követése** révén tanulunk meg. Mindenekelőtt Isten (Ef 5,1) és Krisztus (Jn 13,15; 15,12; Zsid 12,1k; 1Pt 2,21; 1Jn 2,6) példáját kell követnünk, de Pál is követendő jó példa (1Kor 4,16; 11,1; Fil 3,17). A példaképek (1) kiterjesztik látásunkat, (2) ráébresztenek minket, mi hiányzik az életünkől, és (3) segíthetnek hivatásunk terén (életünk főbb döntéseiben). Hősimádat helyett a jó példák átgondolt követéséről van szó. Tehát elsősorban Jézust, másodsorban a vezetőinket, példaképeinket igyekszünk követni, „utánozni” – főként az Ő radikális szeretetét (Ef 5,1k [Csia-ford.]; Fil 3,17; 1Thessz 1,5-7; 2Thessz 3,7-9; 1Tim 4,12; 1Pt 5,2kk; vö. Zsid 11).

* Ennek veszélyeiről Packer egy másik könyvében ír, ld. idézetét *Bibliikus gyülekezetvezetés* c. könyvem 2.D.2. bekezdésének jegyzetében: hivo.hu/HRBGY.pdf.

8. Az **élet legfontosabb döntéseinek** meghozásakor (párvalasztás, pályaválasztás) kb. a 19. századtól szokássá vált különleges jelekre (legalábbis nagyon erős érzésekre) várni. Mózes (2Móz 3), Gedeon (Bír 6), Ámós és más próféták (Ám 7,14k; Ézs 1,1; Jer 1,4-10; Ez 1–3) vagy Pál apostol (ApCsel 9,1kk) elhívása rendkívüli volt, amit a különleges szerepük indokolt. A legtöbb ember esetében viszont semmi nem indokolja ezt, így a különleges jelek elmaradnak, ami sokakat megzavar. Ők lebecsülik az értelmet (józan ész) és túlbecsülik az (erős) érzelmek/megérzések jelentőségét. E hibás gyakorlattól vissza kell térni a reformáció utáni évszázadok józan gondolkodásához. A pályaválasztás két fő kérdése hagyományosan így hangzott: Milyen lehetőségeket engednek meg a körülmények? E lehetőségek közül melyik felel meg a legjobban az érdeklődésünknek és képességeinknek? Miután a fenti szempontokat is figyelembe véve igyekeztünk bölcsen, Isten szerinti módon dönteni, általában az Isten által ígért belső békességünk jelzi a helyes választást (Fil 4,6k). Ma is félrevezethet egyeseket az a régi tévedés, hogy csak négy igazán jó hivatás van: misszionáriusi, lelkészi, orvosi és tanári – nők esetében pedig a misszionáriusi, tanítónői, ápolónői és az iménti négy hivatás egyikét gyakorló férfi feleségként betöltött szerep. A látszat sokszor csal; Isten más mércével mér, mint mi. Mózes, Nehémiás és Pál példája jól mutatja a szolgálatra való felkészítés, elhívás/elköteleződés és megerősítés folyamatát, valamint a bátorság és az időnkénti pályamódosítások szükségességét.

9. Ami a **konkrét helyzetekben hozott helyes döntéseket** illeti, a 20. században elterjedt a szituációs etika (utilitarizmus, konzekvencializmus), mely szerint egy döntés akkor helyes, ha a legtöbb jót (örömet, nyereséget, kiváltságot, haladást stb.) eredményezi. Ezzel szemben a Biblia hangsúlyozza a következőket: (1) Isten mindenre kiterjedő szuverén uralmát, valamint (2) az emberi felelősséget (mivel a céljaink, hozzáállásunk, reakcióink valóban a sajátjaink, senki nem kényszeríti ránk őket) – minden bölcsesség alapja e mindent felölölő isteni gondviselés ismerete (melynek módját nem ismerjük). (3) Minden helyzet egyúttal a Sátán és démonai játéktere is, akik hamis gondolatokra indíthatnak minket. Ha vágyunk valamire és lehetőségünk is van rá, attól az még nem feltétlenül Isten akarata! Bukásaink gyakori oka az ezerarcú büszkeség, a lelki gőgöt is beleértve. Áron bukását (2Móz 32) összevethetjük Jézus megkísértésével (Mt 4,1-11; Lk 4,1-13), valamint Dávid és Saul (1Sám 24; 26), illetve Dávid és Betsabé (2Sám 11–12) eseteivel. Teendők nehéz helyzetben: (1) tekintsük át a helyzetet, (2) különítsük el a helyzet által fölvetett kérdéseket, (3) kutassuk a Bibliát, a helyzetre vonatkozó elveket és példákat keresve, (4) gyanúsítsuk magunkat: a Sátán mindig kihasználja büszkeségünket, félelmeinket, mohóságunkat, haragunkat, belső sérelmeinket, igazodási vágyunkat, általános tétlenségünket és

meggondolatlanságunkat stb. Kérjünk tanácsot legalább két embertől, akiknek tiszteljük az Istennel való kapcsolatát, és akik nem a haverjaink. (5) Alázattal könyörögjünk Istenhez a helyzetet illetően. (6) Szánjunk kellő időt a helyzettel kapcsolatos döntés meghozására. (7) Teljesen vessük alá magunkat Istennek a helyzettel és minden egyébbel kapcsolatban. Ez tehát a „bibliai szituációs etika”.

10. Az isteni vezetésben döntő szerepet játszik a **Szentlélek**, aki mindig Krisztusra irányítja a figyelmet, Őt dicsőíti (Jn 16,14). Két szélsőséget kell kerülnünk: (1) a „szuperspiritualitás” lebecsüli az emberi értelmet és eltúlozza a türelmes várakozás értékét, s korlátozza a Szentlélek szabadságát, előírva neki, mit vár Tőle. (2) A „szubspiritualitás” épp fordítva esik túlzásba: az értelmet magasztalja fel, s az Atya, a Fiú és a Szentírás „Szentháromságát” vallja (mintha a Biblia helyes értelmezése nem hívők számára is természetes volna). Csak Isten parancsainak teljesítésére összpontosít, figyelmen kívül hagyva a krisztusi jellem kialakítását és lebecsülve a Szentlélek munkáját meg az arra való várakozást, a tervezett döntéssel kapcsolatos belső békesség elnyerését. Ez sekélyes, szeretetlen, barátságtalan lelkiséghez vezet. Urunk az Ő Lelkének vezetését ígéri nekünk (Róm 8,14; Gal 5,18). E versekben nem csupán a döntésekről van szó (vö. Lk 4,1k) – a Szentlélek megkapása újonnan születést (Jn 3,5.10), új életet (Gal 2,20), új harcot (Ef 6) és a Lélek ajándékaival járó új feladatokat (1Kor 12,4-7; 1Pt 4,10k) jelent. Aki szerint Isten gyakran jelzi vezetését a Lélektől jövő ösztönzésekkel, annak a következőket felelhetjük: (1) Isten nem szorítható szabályok közé; ma is használhat olyan kommunikációs módszereket, mint a bibliai időkben (látomások, álmok, hangok, belső ösztönzés stb.). (2) Az ilyesfajta vezetés valószínűleg akkor hiteles és egészséges, ha nem törekszünk rá, hanem a fent leírt módokon keressük Isten vezetését, és végül a szívbeli békesség megerősíti gondolkodásunk helyességét. (3) Ha olyasfajta lelki élményt keresünk, amelynek keresésére Isten nem tanított minket, akkor a Sátán könnyen hamisíthat számunkra ilyet. (4) Szokatlan vezetés esetén különösen fontos kikérnünk és komolyan vennünk bölcs hívő testvéreink tanácsát. (5) A konkrét vezetés sosem lépi át a bibliai határokat, nem szegi meg a bibliai parancsokat. A Szentlélek általában a korábban leírt módon vezet minket. „Isten akarátának megismerése 95%-ban abból áll, hogy felkészülünk teljesítésére, mielőtt még megismernénk azt.” (Donald Grey Barnhouse)

11. Packer másutt elmondja, hogy **Isten vezetését követve nehézségekre is számítanunk kell**. „*Sok baj éri az igazat, de valamennyiből kiment az ÚR.*” (Zsolt 34,20). „*Sok nyomorúságon át kell bemennünk az Isten országába*” (ApCsel 14,22). Így volt ez Izráel esetében, noha maga az Úr vezette őket felhő- és tűzoszlopban (2Móz 13,21k; 17,8; 4Móz 21; 5Móz 1,19.31-33). A tanítványok Jézus utasítását követve kétszer is viharba kerültek a Galileai-tengeren (Mk 4,35-37; 6,45-48); Pált a Lélek vezetése nyomán véresre verték Filippiben, ahol börtönbe került, később pedig hasonló tapasztalt Jeruzsálemben (ApCsel 16,6kk; 19,21; 20,22k; 21). Jézus mindvégig engedelmeskedett az Atyának, s ez juttatta a keresztre. Elisabeth Elliot életútja is megdöbbentően szemlélteti ezt. Miután Ecuadorban nyolc hónapig dolgozott egy indián törzs nyelvének írásba foglalásán, ellopták az iratkötegét, és így megsemmisült az egész munkája. Később a vad auka (huaorani) indiánok megölték férjét és annak négy társát, miközben igyekeztek kapcsolatot teremteni velük az evangélium átadása céljából – ami végül Elisabethnek és társainak sikerült, miután a kislányával az aukák közé költözött (ld. a magyarul is megjelent könyveit). Azonban Isten a javunkra fordítja a nehézségeket, megőrizve minket a próbák között (Róm 8,28; Jóel 2,25k; 1Kor 10,13).

* J. I. Packer: *IGAZ ISTENISMERET / Megismerni Istent* (Harmat, 1994, 2019), 20. fejezet: Vezérl engem igaz ösvényében..., V–VI. pont.

12. Ld. még *Bibliikus gyülekezetvezetés – Út a keresztény egyház egysége és a remélt ébredés felé* (hivo.hu/HRBGY.pdf), 0.D.2.4.; „Csendes tétlenség vagy cselekvő hit? – A kvietizmus a Biblia fényében” (hivo.hu/csendben.htm).

Hargitai Róbert (hivo.hu), 2024. 09. 30.
Változtatás nélkül szabadon másolható.